

Dato: 21.05.2025

Til: Hovedbestyrelsen – møde d. 4. juni 2025

Kontaktperson: Birgitte Bang Ingrisch, bbi@dn.dk, tlf. 61691822

Sagsfremstilling

Dagsordenpunkt 5.0 Indstilling om fredningers rolle i lyset af Grøn Trepert og kommende biodiversitetslov Oversigt over nye fredningshenvendelser i første halvår af 2024 og status på alle verserende fredningssager.	Bilag 5.1 DN's fredningsstrategi 2022-2030 5.2. Notat om fredningers rolle i lyset af Grøn trepart og kommende biodiversitetslov 5.3 Fredningshenvendelser i første halvdel af 2025 og status på alle planlagte og verserende fredningssager
Sagens kerne HB beslutter hvert år i juni og december nye planlagte fredningssager på baggrund af DN's fredningsstrategi 2022-30, der præciserer mål, principper og kriterier for DN's fredningsarbejde. Strategien er et værktøj til at prioritere de mange forslag til nye fredningssager og til at sikre, at DN's til enhver tid afsatte ressourcer til fredning anvendes optimalt. Se DN's fredningsstrategi, hvoraf detaljer om fredningsarbejdet fremgår (bilag 5.1). På HB's møde i december 2024 blev det besluttet, at der i 2025 ikke indstilles nye fredningssager. I stedet fremlægger sekretariatet til HB-mødet i juni en plan for DN's brug af fredningsinstrumentet fremover i lyset af den reviderede fredningsstrategi, Grøn Trepert og den kommende natur- og biodiversitetslov (Bilag 5.2). Indstilling Det indstilles, at HB: - <u>Drøfter</u> fredningers rolle i lyset af Grøn Trepert og kommende biodiversitetslov - Tager oversigt over fredningshenvendelser samt status på alle planlagte og verserende fredningssager til <u>efterretning</u>.	

Baggrund

Behov for stærkt virkemiddel

Grøn Trepert og en kommende natur- og biodiversitetslov bør give DN anledning til at overveje de muligheder, som ligger i fredningsredskabet og DN's særlige ret til at foreslå nye fredninger.

Fredning kan gå ind og bliver en aktiv og stærk medspiller i samspil med flere andre virkemidler, som dels kan medvirke til at realisere og forbedre natur og dels revitalisere fredningsredskabet og give det ny aktualitet. For fredning kan noget, som ingen af de andre

redskaber kan, herunder §3-naturtypebeskyttelse og Natura2000. Hverken hver for sig eller tilsammen.

Med beslutningen om Grøn Trepert er det således oplagt at se på, hvordan fredning kan bruges til at supplere med private arealer nogle af de steder, som ikke kommer med i de kommunale omlægningsplaner, eller hvor realiseringen af omlægningsplanerne kalder på et effektivt redskab, som fredning. Endelig er der med en kommende natur- og biodiversitetslov behov for mange virkemidler til at skabe handling bag ordene. Fredning kan være et af dem.

Barrierer

En fredning er en regulering af privat ejendom, som er at sidestille med ekspropriation. Det er også baggrunden for, at fredningerstatning er skattefritaget i modsætning til frivillige puljer. Ekspropriative indgreb i større omfang kan medføre politisk uvilje imod DN og udstille foreningens "magt". Det er således vigtigt, at italesættelsen af nye fredninger, som supplerer omlægningsplanerne, har vægt på, at fredningsredskabet anvendes, når målene ikke kan nås gennem frivillige aftaler.

Når en fredning gennemføres, skal staten betale 75% af erstatningen og den pågældende kommune 25% af erstatningen. I særlige tilfælde, hvor der er tale om nationale værdier eller hvor den økonomiske byrde er voldsom for en kommune, kan fordelene ændres til hhv. 90%/10%. Der er afsat begrænsede midler på finansloven til betaling af statens andel af erstatningerne. En forudsætning for, at fredningsredskabet kan bruges mere ambitiøst til at ekstensivere skov- og landbrugsdrift er, at der afsættes flere midler til erstatninger på finansloven. Sker det, så er fredning til gengæld langt billigere end opkøb, da der kun kompenseres for den konkrete regulering.

Sammenhæng til DN's strategi, aktivitetsplan og politikker

Fredning, som bruges målrettet til at understøtte de store politiske dagsordener på naturområdet, er med til at understøtte DN's naturpolitik. Samtidig bevæger vi os væk fra at bruge fredninger spredt og mere tilfældigt til at anvende fredning som redskab til at realisere planer og sætte handling bag ordene.

Kommunikation

Som hidtil kommunikeres fredningssager både internt og eksternt, når de rejses, når de gennemføres i fredningsnævnet, og når de gennemføres endeligt i Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Der vil fremover blive lagt vægt på i kommunikationen af den enkelte fredning, hvorledes den understøtter de overordnede naturpolitiske mål.

Økonomi forbundet med sagen

Det løses indenfor nuværende økonomi.